

הסמינר המחלקתי

יום שלישי א' בטבת תשע"ח 19/12/2017 בין השעות 12:15-13:45 בניין 72, חדר 629

ד"ר שאול בר חיים, החוג לסוציולוגיה, אוניברסיטת אסקס

המדינה הטובה דיה: על התנועה המאטרנליסטית בבריטניה, 1920-1953

סוף מלחמת העולם הראשונה היווה נקודת מפנה ביחס לאימהות באירופה ובצפון אמריקה. השיח החדש נסב סביב יצירת מערכת חוקים ונורמות של חובות וזכויות עבור נשים בכלל ואימהות בפרט, כמו גם סביב מציאת גבולות חדשים בין הפרטי לציבורי. ואולם, שיח זה לא התמצה רק בשינוי המדיניות הציבורית כלפי אימהות, אלא כלל גם העלאת טענות מרחיקות לכת על הצורך של החברה המודרנית להתפרק מערכים פטריארכליים ולאמץ תחתם מערכת ערכים 'אימהית'. חוגים מרכזיים באליטה האינטלקטואלית של לונדון בשנות העשרים והשלושים, שכללו סופרים, אנתרופולוגים, אנשי חינוך, פסיכיאטרים ופסיכואנליטיקאים - רובם גברים - היו רבי השפעה בשיח זה. לטענתם, את האסון של מלה"ע הראשונה, המשבר הכלכלי ועליית הפשיזם האירופי צריך היה להבין לא רק כמשבר של המודרנה, אלא באופן ספציפי יותר כמשבר של האימהות המודרנית. בתגובה למשבר, הם קראו ל'מטרנליזציה' (maternalization) של החברה ולהעמדתם של ערכים אימהיים כמרכיב יסודי באתוס של חברה מתוקנת. ואולם, בהינתן אינספור מודלים אפשריים לבניית מדינה או חברה 'אימהית', רעיון זה הפך למושא אוטופי ריק ממשמעות ספציפית, שלתוכו יכלו הוגים שונים להשליך ערב רב של אמונות, פנטזיות וחרדות קולקטיביות. הבולטים מבין המטרנליסטים שבהם אדון - כגון ברוניסלב מלינובסקי, גזה רוהיים ואיאן סאטי - שאבו את מושגיהם מהפסיכואנליזה הבריטית שהחלה בשנים אלה להתעצב כמתחרה מובילה לפסיכואנליזה הפרוידיאנית של מרכז אירופה. בהרצאתי אראה כיצד המפגש בין שפה פסיכואנליטית חדשה שבמרכזה החוויה האימהית לבין השיח הציבורי שקידם מודל חדש של מדינת רווחה היווה קרקע פוריה לצמיחת הגרעין האוטופי, שתרם תרומה מכרעת לעיצוב הסוציאל-דמוקרטיה הבריטית אחרי מלה"ע השנייה.

יו"ר: פרופ' דני פילק